

Jaarverslag 2020 - 1^e halfjaar

Criteria	Conform niveau 3 op de CO2-prestatieladder 3.0 en ISO 14064-1 norm	
Opgesteld door	Joan van Mook, Erwin van der Westen en Nico den Hartog	
Autorisatiedatum	14 juli 2020	17 september 2020
Versie	1	2

Inhoudsopgave

1	INLEIDING EN VERANTWOORDING	3
1.1.	BESCHRIJVING VAN DE ORGANISATIE	3
1.2.	BASISJAAR EN RAPPORTAGE.....	3
1.3.	AFBAKENING	3
1.4.	UITSLUITINGEN	3
2	CO2 EMISSIE	4
2.1.	DIRECTE EN INDIRECTE GHG-EMISSIES	4
2.2.	HEDEN EN TOEKOMST	4
2.3.	KWANTIFICERINGSMETHODEN	5
2.4.	PROJECTEN MET GUNNINGSVOORDEEL	5
2.5.	VERDELING EMISSIES.....	5
3	REDUCTIEDOELSTELLINGEN	7
3.1.	UITGEVOERDE MAATREGELEN	7
3.2.	DOELSTELLINGEN	7
4	INITIATIEF.....	10
4.1.	TOELICHTING OP HET INITIATIEF	10
4.2.	VOORTGANG INITIATIEF	10

---

1 Inleiding en verantwoording

In dit halfjaarverslag rapporteren we over de voortgang ten opzichte van de doelstellingen voor het bedrijf en de projecten waarop CO₂-gerelateerd gunningvoordeel verkregen is. Dit halfjaarverslag vormt een stimulans om bij voortdurend te werken aan de realisatie van de CO₂-reductiedoelstellingen voor scope 1 en 2.

1.1. Beschrijving van de organisatie

Graslandbeheer is actief in het onderhouden en maaien van dijkvakken, in opdracht van waterschappen. Daarnaast is het bedrijf actief in de verkoop en levering van hooi. De opdrachtgevers voor het 'hooi' zijn voornamelijk agrarische bedrijven.

1.2. Basisjaar en rapportage

De eerste emissieinventaris volgens het GHG-protocol is opgesteld in Q1 van 2019 en heeft betrekking op het jaar 2018. In dit halfjaarverslag wordt ingegaan op het eerste halfjaar van 2020: 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020.

1.3. Afbakening

In hoofdstuk 3 van het GHG protocol worden twee methodes beschreven waarop de "organizational boundary" kan worden bepaald. Onderstaand wordt de juridische entiteit genoemd die als boundary geldt voor het berekenen van de CO₂-footprint van Graslandbeheer, de bijbehorende CO₂-reductiedoelstellingen en ook als naam zal worden gebruikt op het CO₂-bewust certificaat.

- Graslandbeheer B.V., ingeschreven onder nummer 77901193 bij de Kamer van Koophandel te Den Bosch.

Per april 2020 is de rechtsvorm omgezet naar een B.V. Aan de organizational boundary verandert niets.

De methode die Graslandbeheer heeft gekozen, is de GHG-methode. Hierbij is de hoogste entiteit binnen de organisatie gekozen. Als het huidige certificaat verloopt, zal het volgende certificaat op naam van Graslandbeheer B.V. gezet worden.

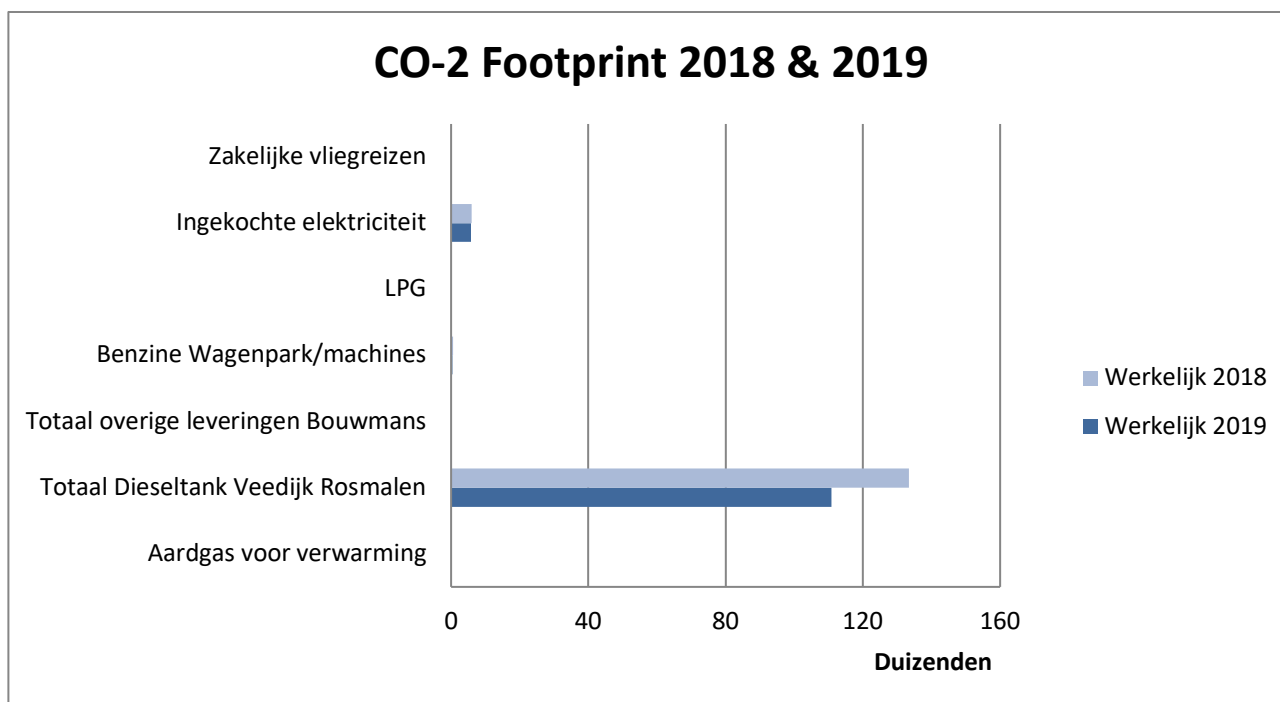
1.4. Uitsluitingen

Er zijn enkele uitsluitingen vermeld in de footprint over het jaar 2019. De betreffende verbruiken zijn dusdanig laag dat deze ten aanzien van de totale CO₂ emissie niet relevant zijn (< 0,5 %): Het verbruik is derhalve niet meegenomen in de footprint. Bijvoorbeeld Lasgas en de Ad-Blue.

2 CO2 emissie

2.1. Directe en indirecte GHG-emissies

In dit hoofdstuk worden de berekende GHG emissies toegelicht. De directe en indirecte GHG emissie van Graslandbeheer zijn vastgesteld voor het jaar 2019 (tabel 1).

Tabel 1 CO-2 Uitstoot 2018 en 2019

Opmerking

Binnen Graslandbeheer vond er in het eerste halfjaar van 2020 geen verbranding van biomassa plaats. Er heeft geen broeikasgasverwijdering plaatsgevonden. Binnen Graslandbeheer zijn geen individuele personen te benoemen die een dermate invloed op de CO2 footprint hebben dat gedragsverandering van deze individuele persoon alleen al zou zorgen voor een significante verandering in de CO2 footprint.

2.2. Heden en toekomst

Wat opvalt is het grote aandeel van het dieselverbruik: circa 95% van het totaal.

Bij de energiebeoordeling is geconstateerd dat *de directie een mogelijkheid ziet om een aanvullende maatregel te treffen: Het bedrijf heeft een mobiele tank. Deze wordt gebruikt om op locatie voertuigen te tanken. Tot op heden werd de mobiele tank gevuld via de badge van een voertuig (traktor of loader). Actiepunt: nieuwe badge aanmaken voor de 'mobiele tank'. Zo worden de verbruikscijfers van de voertuigen betrouwbaarder.*

Deze maatregel is in het afgelopen half jaar ingevoerd. Het effect is nog niet te bepalen. Dit komt aan de orde bij de energiebeoordeling over heel 2020.

Het wagenpark is in het 1^e half jaar 2020 niet veranderd.

Voor de toekomst is de verwachting dat de uitstoot (rekening houdend met de omzet) gaat toenemen ten opzichte van 2019. De oorzaak hiervan is:

- Enerzijds gaat de post 'ingekochte elektriciteit' afnemen tot vrijwel nul.

- Anderzijds vinden er sinds dit jaar werkzaamheden plaats in de omgeving van Ameide/Benschop. Dit is wat verder bij Rosmalen vandaan waardoor het verbruik toeneemt.

Met name dit laatste punt is belangrijk. Voor een zuivere beoordeling is van belang om het dieselverbruik te relateren aan het aantal draaiuren/gereden kilometers.

Tijdens de periode waarop deze rapportage betrekking heeft, vond de tweede externe audit plaats. Het certificaat is behouden en er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

2.3. Kwantificeringsmethoden

Voor het kwantificeren van de CO₂ uitstoot is gebruik gemaakt van een voor Graslandbeheer op maat gemaakt model.

In het model kunnen alle verbruiken worden ingevuld. De verbruiken zijn gebaseerd op facturen en jaaroverzichten van leveranciers. Vervolgens wordt de daarbij behorende CO₂ uitstoot automatisch berekend en vergeleken met het basisjaar. Voor de inventarisatie van de CO₂ uitstoot van Graslandbeheer over het jaar 2017 zijn de emissiefactoren van <http://co2emissiefactoren.nl/> gebruikt. In het Energiemeetplan van Graslandbeheer wordt beschreven waar de brongegevens per energiestroom vandaan komen.

De gepresenteerde resultaten moeten worden gezien als de beste inschatting van de werkelijke waarden. Nagenoeg alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂ footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten aantallen. Hierdoor is de onzekerheidsmarge zeer gering.

Op basis van de werking van het CO₂-reductiesysteem is er in het eerste half jaar van 2020 geen aanleiding om het Energiemeetplan aan te passen.

2.4. Projecten met gunningsvoordeel

Van komende, lopende en opgeleverde projecten waarop gunningsvoordeel is verkregen in relatie tot de CO₂-prestatieladder, wordt de CO₂-emissie gerapporteerd en geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan worden reductiedoelstellingen en –maatregelen vastgesteld, welke integraal worden opgenomen in de verschillende plannen en rapportages.

Komende projecten (aanbestedings -/gunningsfase)

- Geen

Lopende projecten (uitvoeringsfase)

- Geen

Opgeleverde projecten (nazorgfase)

- Geen

2.5. Verdeling emissies

Onderstaand de verdeling tussen kantoor en de projecten in 2019.

Emissies ingedeeld naar Kantoor versus Projecten

Kantoor		5%	
Ingekochte elektriciteit	10.509 kWh	5.843 KG CO ₂	4,99%
Aardgas voor verwarming	0 m ³	0 KG CO ₂	0,00%
Zakelijke vliegtuizen	0 reizigerskilometers	0 KG CO ₂	0,00%
	Subtotaal	5.843 KG CO₂	4,99%
Projecten		95%	
Totaal Dieseltank Veedijk Rosmalen	34.304 liter	110.801 KG CO ₂	94,62%

Benzine Wagenpark/machines	165 liter	452 KG CO2	0,39%
LPG	0 liter	0 KG CO2	0,00%
		Subtotaal	111.253 KG CO2 95,01%

Totaal 117.096

Tabel 3 Emissies ingedeeld naar kantoor versus projecten

Graslandbeheer valt binnen de categoriegrootte *klein*. Er is geen om te verwachten dat de emissieverhoudingen over het eerste halfjaar van 2020 significant anders zullen zijn dan in het jaar 2019. Voor de toekomst (2^e half jaar 2020) is de verwachting dat de post 'ingekochte elektriciteit' fors zal afnemen ten opzichte van 2019: er zijn in april 2020 circa 75 zonnepanelen geplaatst.

---

3 Reductiedoelstellingen

In dit hoofdstuk worden de scope 1 en 2 reductiedoelstelling van Graslandbeheer gepresenteerd. Voorafgaand hieraan is de CO2 footprint opgesteld voor scope 1 & 2 volgens eisen zoals gesteld in ISO14064-1 en het GHG Protocol. Onderstaand worden de doelstellingen gepresenteerd. In hoofdstuk 3.4 worden deze doelstellingen opgesplitst in subdoelstellingen. Alle maatregelen die worden getroffen om deze subdoelstelling te behalen worden hier genoemd. De doelstellingen zijn opgesteld in overleg met, en goedkeuring van, het management. De (sub)doelstellingen en maatregelen worden elk half jaar gereviewed.

3.1. Uitgevoerde maatregelen

Graslandbeheer is al geruime tijd bezig met het reduceren van haar footprint. Het jaarverslag over 2018 beschrijft de reeds uitgevoerde maatregelen. Nieuwe maatregelen in de periode januari tot en met juni 2020 waren:

- ✓ Wij produceren en verkopen op structurele basis een secundair materiaal gemaakt van organische reststoffen. N.B. Dit doen wij al meerdere jaren. Maar in het eerste halfjaar van 2020 is deze maatregel als nieuwe maatregel opgenomen in de maatregellijst.
- ✓ Van minimaal 75% van de kantoren wordt de hoofdmeterdata geregistreerd. Hoofdmeterdata worden geregistreerd in onze jaarlijkse footprints.
- ✓ Minimaal 75% van de kantoren heeft een energieregistratiesysteem met terugkoppeling van het historische en actuele energieverbruik naar de gebruikers van het gebouw (bijvoorbeeld een paneel in de hal). Wij hebben geen paneel. Feedback vindt plaats bij opstellen van de CO-2 Footprint en tijdens de toolboxmeetings.
- ✓ 2 keer per jaar controle bandenspanning bij alle vrachtauto's.
- ✓ Wij maken afspraken met chauffeurs over het tegengaan van stationair draaien en kunnen dit aantonen.
- ✓ Wij hebben een mobiele tank. Deze wordt gebruikt om op locatie voertuigen te tanken. Tot op heden werd de mobiele tank gevuld met de badge van een voertuig. Nieuw per 2020: wij hebben een badge aangemaakt voor de 'mobiele tank'. Met deze verbeteractie zijn de verbruikscijfers nog niet 100% betrouwbaar. Maar de inschatting is dat 90% van het verbruik getankt wordt via de eigen badge van het voertuig
- ✓ Reisafstand weegt mee in selectieprocedure voor onderaannemers.

Naast bovengenoemde maatregelen hebben wij geen andere maatregelen getroffen. De voortgang van de maatregelen houden wij in de gaten via het document '**Voortgang doelstellingen en maatregelen CO-2**'.

De verwachting is dat de bovengenoemde maatregelen zullen bijdragen aan het behalen van onze ambitieuze CO-2 reductiedoelstellingen. Per eind 2020 zal dit moeten blijken uit onze CO-2 Emissieinventaris over heel 2020.

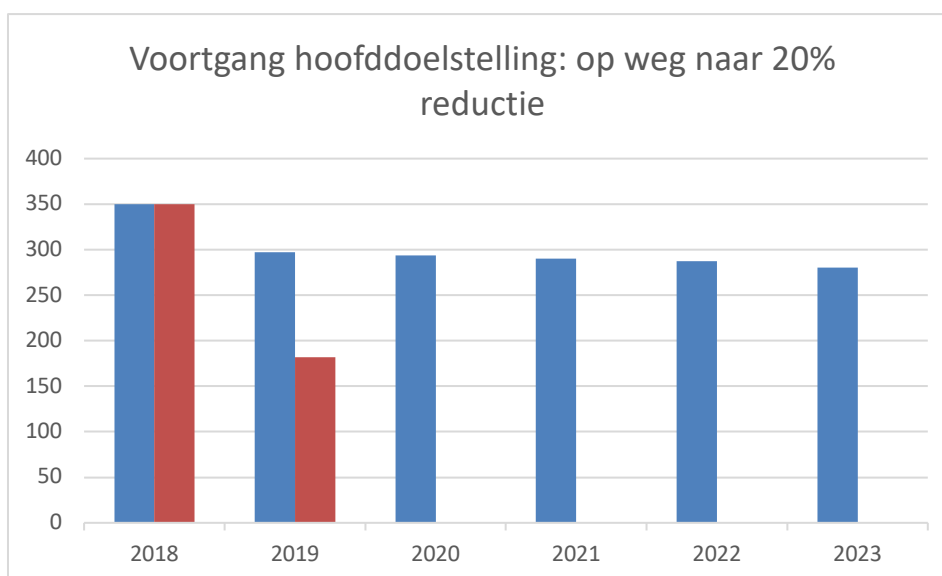
3.2. Doelstellingen

Scope 1 & 2 doelstellingen

**Graslandbeheer wil in 2023 ten opzichte van 2018
20% minder CO2 uitstoten.***

* Deze doelstelling is gerelateerd aan de bedrijfsomzet in miljoenen Euro's.

In grafiekvorm ziet dit er als volgt uit:

De voortgang van de hoofddoelstelling wordt gemeten. De resultaten worden vastgelegd in het document 'Voortgang doelstellingen en maatregelen CO2'.

Nr	Maatregelen	Verantw.	Middelen	Voortgang tm 30 juni 2020	Voortgang vanaf 1 juli 2020	Afgerond
1.	Bedrijf kan aantonen dat (alle) persluchtinstallatie(s) jaarlijks worden gecontroleerd op lekkages.	EvdW, JvM	budget, offertes aanvragen	7-1-2020: In 2019 niet uitgevoerd. 18-3: We laten keuring uitvoeren door externe partij. 30-4: nog niet uitgevoerd i.v.m. Corona	14-7: nog niet uitgevoerd. Nieuwe actie van JvM	Nee
2.	Elkaar herinneren en controleren op bewust omgaan met energie.		Toolboxmeeting	2019: Toolbox over brandstofbesparing is niet gehouden. 3-3: Toolbox is niet gehouden. 30-4: Toolbox is gehouden op 20 april.	14-7: actie is om kort na de eerste maaironde een 2e toolbox organiseren (2e helft juli)	Nee
3.	Bij aanschaf nieuwe vrachtwagens is laag brandstofgebruik volgens marktstandaard een keuzecriterium.	EvdW, JvM	Geld, materieel,	2019: geen nieuwe vrachtwagen aangeschaft.	In 2020 tot op heden geen nieuwe vrachtwagen aangeschaft.	Nee
4.	10% - 20% van de brandstof die getankt wordt is aantoonbaar biobrandstof	Directie, medewerkers		2019: Nog niet mee begonnen	Nog geen biobrandstof aangeschaft.	Nee
5.	75% van de chauffeurs de online training 'Het Nieuwe Rijden' laten volgen		Medewerkers inplannen	2019: 50% van de chauffeurs. Nog niet behaald.	Nog niet behaald (zie maatregellijst)	Nee

6.	Werkzaamheden uitvoeren in nabije omgeving van Rosmalen	Iedereen	Inschrijven bij Waterschap Aa en Maas	7-1-2020: Inschrijving is gerealiseerd. Werkzaamheden gestart in mei 2019. Daarnaast is werk voor Waterschap Rivierenland geconcentreerd richting Rosmalen.	Werk rond Rosmalen blijft behouden. Tevens uitbreiding: nieuw project	Nee
7.	Als er 'verder van huis' een opdracht is, is het beleid om in de buurt van de werklocatie een onderaannemer te zoeken die de opdracht kan uitvoeren.	EvdW, JvM, onderaannemer	Geld, materieel,	7-1-2020: In 2019 niet van toepassing geweest	Dit is nog steeds beleid.	Nee
8.	Bandenspanning controleren (1x per jaar auto, 4x per jaar vrachtwagen)	EvdW, JvM	Bandenspanningmeter	7-1-2020: 2 keer per jaar	14-7: gaat binnenkort weer gebeuren, actie JvM	Ja

---

4 Initiatief

Het terugbrengen van CO₂-emissies gaat verder dan alleen onze eigen bedrijfsvoering. Samen met de sector en zelfs in onze keten kunnen verdere CO₂-reducerende maatregelen getroffen worden. Graslandbeheer levert hieraan graag een actieve bijdrage door deel te nemen aan dergelijk sector- en keteninitiatieven en investeert in samenwerking en het delen van eigen kennis. Daar waar mogelijk maken wij gebruik van kennis die elders is ontwikkeld.

4.1. Toelichting op het initiatief

Het doel van het initiatief is het verminderen van het brandstofverbruik door samen met ketenpartners bewust keuzes te maken m.b.t. onderhoud methoden en inzet van materieel voor het onderhoud groenvoorziening en van de openbare ruimte en gevolgen hiervan t.a.v. CO-2 uitstoot. Als in een bestek werkmethode en de inzet van materieel wordt beschreven, is vaak niet duidelijk wat de impact hiervan is op het brandstofverbruik c.q. CO-2 uitstoot. Door overleg met zowel opdrachtgever als met de leverancier/fabrikant van materieel kan hierop worden geanticipeerd om tot reductie te komen.

4.2. Voortgang initiatief

Het management heeft er voor gekozen om deel te nemen aan het initiatief van Cumela. Er wordt voor dit initiatief gekozen omdat dit in belangrijke mate verband houdt met onze projectenportefeuille en werkzaamheden. Er is een budget vrijgemaakt van €1.000,-. In de eerste 6 maanden van 2020 is er geen bijeenkomst geweest van dit initiatief. Bij de inschrijving ontvingen wij bericht dat we ingeschreven zijn maar er zijn nog geen bijeenkomsten geweest. Zodra er een bijeenkomst plaatsvindt, worden wij uitgenodigd en zullen wij deze bezoeken.